

**Hasičský záchranný sbor
České republiky**

První pomoc pro výuku hasičů

Šokové stavy

KOLEKTIV AUTORŮ

Šok a šokové stavy

- Šok je závažný, život ohrožující stav, při kterém dochází k selhání krevního oběhu,
- charakterizován nedostatečnou schopností organismu zásobovat tkáně kyslíkem a odvádět z nich toxické látky,
- obranná reakce organismu, dochází k centralizaci krevního oběhu tak, aby byly zásobovány nejdůležitější orgány (srdce, plíce, mozek),
- probíhá pouze omezenou dobu, poté dochází ke kolapsu krevního oběhu,
- provází asi 10 % úrazů, u kterých bývá smrtelnou komplikací.

Pokud šok trvá dlouho, mění se v ireverzibilní (nezvratný)!

Druhy šoků - příčiny

šok je akutní změna mikro/makrocirkulace → snížené prokrvení orgánů → nedokysličení buněk → hromadění odpadních látek metabolismu → poškození orgánů (srdce, ledviny, plíce,...) → smrt

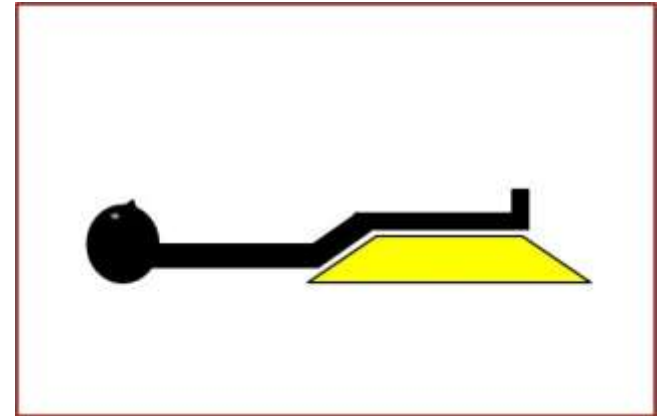
skupina	název		možná příčina	
nedostatečná náplň cévního řečiště	1	hypovolemický	ztáta krve	porod. krv., prasklé aneurisma, zlomeniny, masivní krvácení
			ztráta tekutin	průjmy, zvracení, popáleniny
nedostatečný minutový objem srdce	2	kardiogenní	porucha funkce srdce	AIM, arytmie, poruchy chlopní
	3	obstrukční	porucha průchodnosti cév	plicní embolie, tamponáda srdce, tenzní pneumothorax
poruchy periferní cirkulace	4	anafylaktický	rozšíření cév + propustnost	hmyz, potraviny, léky
	5	neurogenní	komplet. rozšíření cév	úraz CNS - poranění C / Th míchy, nitrolební krvácení
Ticho	eliminovat nepříjemné a hlasité zvuky, zajistit klid postiženého, klidně komunikovat, eliminovat stres			
Teplo	zajištění optimálního tepelného komfortu, třesavka výrazně zvyšuje potřebu O ₂ (až o 300%)			
Tišení bolesti	správné polohování, ošetření poranění (např. dlahování), aplikace O ₂			
Tekutiny	zabránit dalším ztrátám tekutin (oše. krvácení a popálenin), nepodávat tekutiny ústy			
Transport	ve správné poloze prostřednictvím ZZS			

Obecné příznaky

- zrychlené a povrchní dýchání – pohled, poslech,
- prodloužení kapilárního návratu nad 2 sec. – rukou,
- nízký krevní tlak (hypotenze, systolický tlak méně než 90 mm Hg) způsobující nedokrvenost tkání – tlakoměrem,
- zvýšená tepová frekvence až 120–160 / min – palpance, SpO₂,
- nitkovitý pulz (vliv nízkého TK) – palpance,
- studený pot, třes, bledost, apatie – ruce, pohled,
- somnolence – spavost až bezvědomí – ruce, pohled,
- cyanóza – promodráání periferie - ruce, pohled,
- pocit žízně – dotazem.

Protišoková opatření

- Uložení do protišokové polohy - dolní končetiny podloženy (lépe tzv. Trendelenburgova poloha, tj. poloha na zádech, kdy je pacientova pánev zvednuta nad úroveň hlavy),
- používá se pro zlepšení krevního návratu,
- úhel náklonu je v rozmezí 15–30°,
- kontraindikace – poranění hlavy.

Obecně pravidlo 5 T

- **TEPLO:** zajištění tepleného komfortu, zamezení tepelným ztrátám (termofólie, apod.).
- **TEKUTINY:** nepodáváme!
- **TICHO:** psychologický vliv – uklidňování!
- **TIŠENÍ BOLESTI:** znehybnění, zástava krvácení, správné ošetření poranění!
- **TRANSPORT:** co nejrychleji, transport v protišokové poloze – spolupráce se ZZS!

TICHO

- Eliminujte nepříjemné a hlasité zvuky, zajistěte klid postiženého, klidně komunikujte, omezte stres.

TEPLO

- Zajistěte optimální tepelný komfort. Třesavka výrazně zvyšuje potřebu O₂ (až o 300 %).

TIŠENÍ BOLESTI

- Správně polohujte, ošetřete poranění (např. dlahování), aplikujte O₂.

TEKUTINY

- Zabraňte dalším ztrátám tekutin (ošetřete krvácení a popáleniny), nepodávejte tekutiny ústy.

TRANSPORT

- Přesuňte postiženého ve správné poloze prostřednictvím ZZS.

Výukové materiály - odkazy

Videoklipy:

https://www.youtube.com/playlist?list=PLVtgejLhjxaFiGcM-8_qQFK4TymykvplD

https://youtube.com/playlist?list=PL_fas93t2Q57RJRhRxIhwPWs2wf3-vEhv

Jiné zajímavé a věrohodné:

<http://www.resuscitace.cz/>

<http://www.cervenyriz.eu/cz/app.aspx>

<http://www.akutne.cz/index.php?pg=vyukove-materialy--rozhodovaci-algoritmy&tid=280>

Děkujeme za pozornost!